

Rotonde Bruwaan, N60, Oudenaarde

Programma van Maatregelen

Auteur:

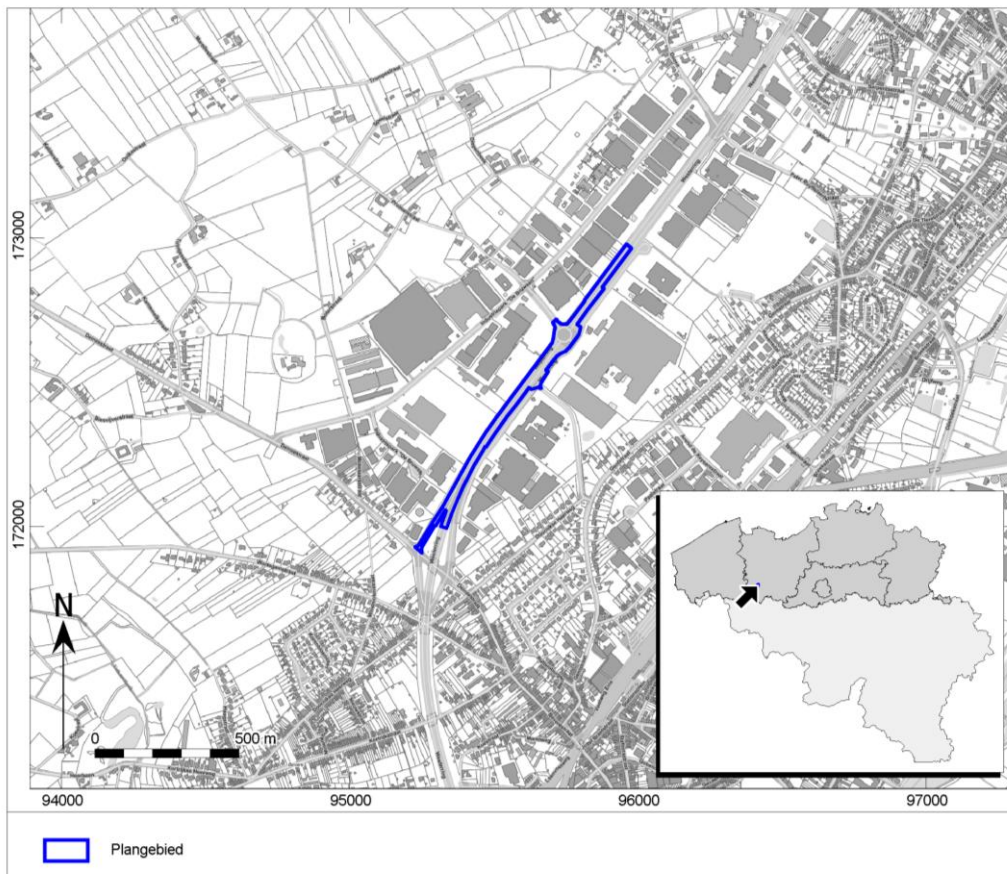
N. Dolman (Junior Archeoloog)

Autorisatie:

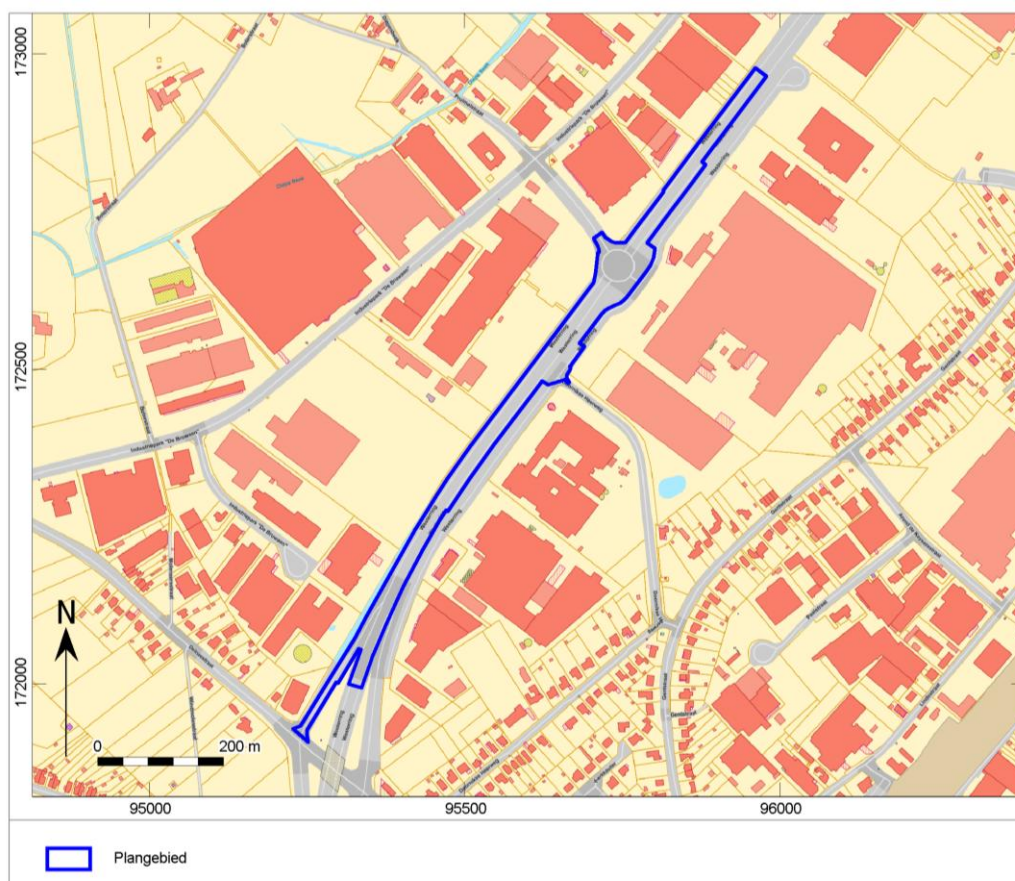
X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2018 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie N60 in Oudenaarde (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen omvorming van een eenbaansrotonde naar een tweebaansrotonde, waarbij de toegangswegen worden verbreed en nabijgelegen fietspaden verlegd.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

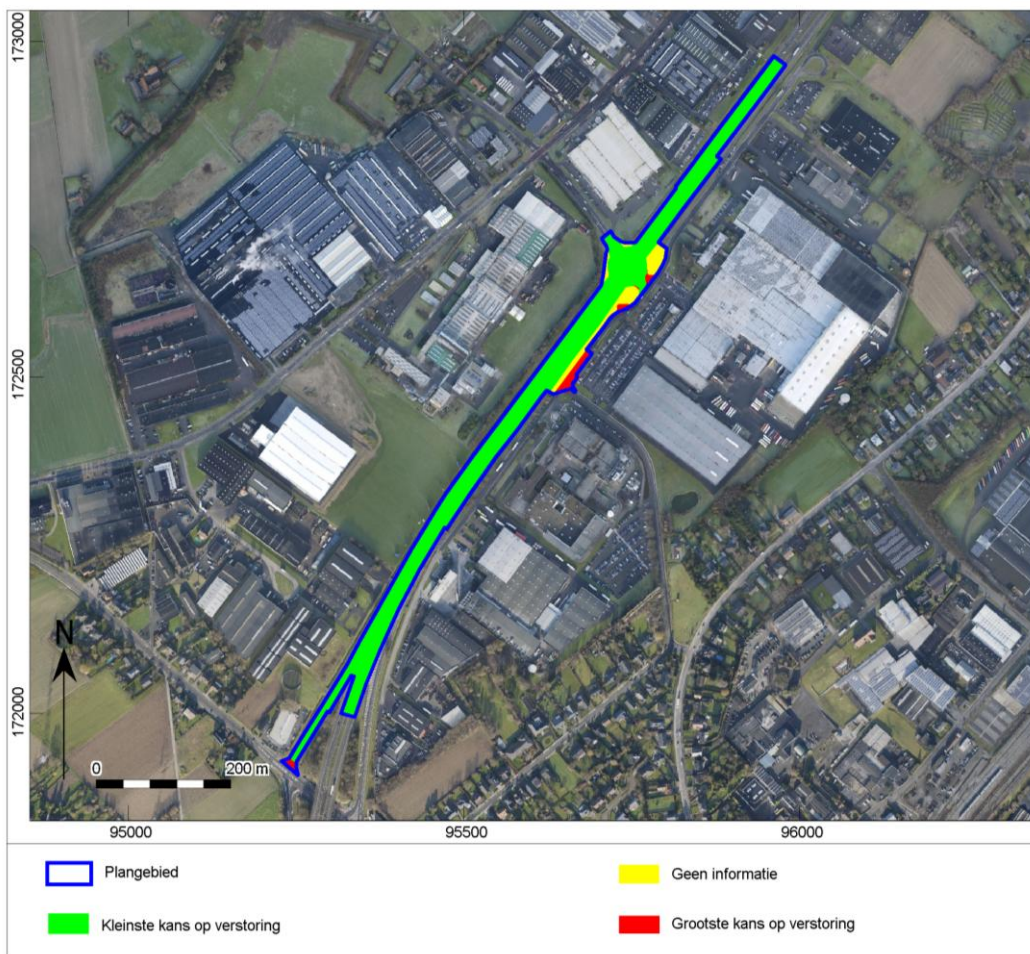
Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van het archeologisch erfgoed, de waarde ervan en de toekomstige omgang hiermee was enkel een bureauonderzoek noodzakelijk. In volgende paragrafen worden kort de gegevens en resultaten besproken.

Het plangebied bedraagt een totale oppervlakte van ca. 41 648 m². Dit omvat de rotonde Bruwaan en een deel van de N60 of Westerring van Oudenaarde. Omdat bij de aanleg van de N60 in het begin van de jaren '70 en voor de rotonde Bruwaan in de jaren '90 een ophogingslichaam werd gecreëerd, is het mogelijk dat er geen natuurlijke bodem verstoord is. Aan de noordwestzijde van het plangebied ligt het ophogingslichaam gemiddeld 3 m boven het oorspronkelijke niveau. Richting het zuidoosten sluit de ophoging mogelijk naar een natuurlijk ophoging in het landschap. Bouwtekeningen van de desbetreffende werken uit de jaren '70 en '90 geven echter aan dat het niveau onder de N60 en de rotonde volledig werd opgehoogd. Als bij het aanleggen van deze verhogingen enkel zand werd toegevoegd, en niet eerst werd afgegraven, is de natuurlijke bodem hieronder, waar het archeologisch bodemarchief zich bevindt, niet of nauwelijks verstoord. Enkel daar waar niet zeker is hoe de wegen- en rioleringsinfrastructuur werd aangelegd is de kans op een verstoord natuurlijke bodem het grootst (Afb. 3).

Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.

Op basis van de historische kaarten werd duidelijk dat het plangebied tot de jaren '70 dienst deed als landbouwgebied. Afgezien van zeer lokale verstoringen door het gebruik van landbouwmachines zijn er geen verdere verstoringen bekend.

De geplande werken betreffen voornamelijk het omvormen van de eenbaansrotonde naar een tweebaansrotonde, het verbreden van diens toegangswegen en het herasfalteren van de N60. Deze toekomstige bodemingrepen beslaan een oppervlakte van ca. 29 758 m². De opbouw van deze ingrepen varieert tussen 20 en 50 cm en komt maximaal 65 cm diep te liggen. Aangezien de huidige weginfrastructuur een gemiddelde dikte kent van 45 cm bovenop een ophogingslichaam van gemiddeld 50 cm dik, zouden de geplande werkzaamheden geen natuurlijke bodemverstoringen teweeg brengen. Verder wordt er riolering van 10 m aangelegd in een reeds bestaande gracht van ca. 1 m diep, waarvoor niet dieper wordt afgegraven.¹

¹ De bouwplannen en -tekeningen zijn terug te vinden in de archeologienota "Van Mierlo T & Dolman N., 2018, Ronde Bruwaan, N60, Oudenaarde. Een archeologienota" onder het hoofdstuk "1.1.4 Beschrijving van de geplande werken".

Het plangebied is gelegen in de zandleemstreek, op de rand van de Vlaamse Vallei, vlak aan de Vlaamse Ardennen. Dit gebied bevindt zich op een hoger niveau omringd door de Schelde en de Lei vallei. Verder biedt de vruchtbare bodemopbouw, volgens de aardwetenschappelijke bronnen, ideale omstandigheden voor agrarische activiteiten. Het feit dat het plangebied gelegen is op een verhoging, dicht bij water en bestaat uit een vruchtbare bodem, maakt de kans op bewoning plausibel.

Dit manifesteert zich onder andere in de tijdslagen van het laat-Pleistoceen, waar fluviale afzettingen in het onderzoeksgebied voorkomen. Ondanks dat de mens tijdens de Steentijd zich eerder op lagere niveaus begon te settelen, blijft aanwezigheid van water in de buurt van het plangebied een belangrijk gegeven voor mogelijke steentijdsproten.

Vanaf het Neolithicum zocht de mens wel duidelijk naar hoger gelegen gebieden met water in de buurt. Dit maakt de kans op sporen vanaf het Neolithicum tot en met de metaaltijden zeer reëel.

Ten slotte kan er op basis van de historische kaarten worden geconcludeerd dat het plangebied vanaf 1745 tot de jaren '70 van de 20ste eeuw onbebouwd was en in gebruik als landbouwgebied. Er zijn in deze periode waarschijnlijk geen sporen van bewoning binnen het plangebied.

De CAI-meldingen in de buurt van het plangebied geven een duidelijker beeld van de situatie in voorgaande periodes. Met betrekking tot de Romeinse tijd zijn er resten gevonden van twee Romeinse villa's (één ten noordoosten en één ten zuidwesten van het plangebied) en een brandrestengraf. Deze vondsten suggereren een sterke Romeinse aanwezigheid in de omgeving van het plangebied.

Ook tijdens de Middeleeuwen werd de omgeving van het plangebied sterk geoccupeerd, zoals de aanwezigheid van het kasteel Bruwaan en de nabijheid van Middeleeuws Bevere, Eine en Oudenaarde doet vermoeden. Nochtans is er aan de hand van de historische bronnen niks bekend over enige bewoning of ander gebruik binnen het plangebied.

Tot aan de Slag van Oudenaarde is er verder niet duidelijk hoe het plangebied werd ingevuld. De vele CAI-meldingen met betrekking tot de Slag in 1708 en het kaartje met het "Plan van het hoofdtreffen" uit 1716 zijn duidelijke aanwijzingen dat het onderzoeksgebied onderdeel is geweest van één van de belangrijkste veldslagen tijdens de Spaanse successieoorlog (1701-1714). De archeologische verwachting omtrent deze gebeurtenis is hier dan ook zeer hoog.

Ten slotte geven verschillende CAI-meldingen blijk van de aanwezigheid van WOI en WOII.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Op basis van de geraadpleegde bronnen kan er gezegd worden dat er binnen het plangebied archeologische resten van de steentijd tot en met de Nieuwste tijd kunnen verwacht worden, met een specifiek verwachting gericht op de Slag van Oudenaarde in 1708 en op WOI en WOII. Landschappelijk gezien is het plangebied gunstig gelegen, namelijk in de buurt van water en hoog gelegen. Verder werd dit afgeleid van de vele CAI-meldingen omtrent bewoning of ander gebruik in de nabije omgeving van het plangebied.

Aangezien voorafgaande van de aanleg van de N60 in de jaren '70 een ophogingslichaam werd gecreëerd, is de kans groot dat de aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied nog bewaard zijn gebleven, ervan uitgaande dat bij de aanleg van het ophogingslichaam geen natuurlijke bodem werd verstoord.

De geplande werkzaamheden omvatten de omvorming van de eenbaansrotonde naar een tweebaansrotonde, het verbreden van de toegangswegen en het herasfalteren van de N60. Hierbij wordt er gerekend op een maximale bodemverstoring van 65 cm diep. De aanwezigheid van het ophogingslichaam van gemiddeld 50 cm hoog en/of hoger met daarbovenop de huidige N60 van gemiddeld 45 cm dik, weerhoudt de mogelijkheid om toekomstige verstoringen van het natuurlijke niveau.

De spreiding van het ophogingslichaam valt niet geheel af te leiden van het DTM, wat wellicht veroorzaakt wordt doordat het gehele industriegebied ten oosten van het plangebied werd opgehoogd. Maar op basis van de bouwtekeningen uit de jaren '70 en '90 is voldoende inzichtelijk gemaakt dat het tracé van de weg opgehoogd werd en daarmee de toekomstige werkzaamheden binnen bestaand gabarit zullen vallen. Hieruit valt te concluderen dat mogelijke archeologische resten niet bedreigd zullen worden door de geplande werkzaamheden.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.